

Eigenwijzer bereidt vmbo'ers voor op het examen

Hoe bereiden vmbo-leerlingen zich voor op de twee CSE-onderwerpen Staatsinrichting en Historisch Overzicht vanaf 1900? Bijvoorbeeld door gebruik te maken van Eigenwijzer, een website van Schooltv.

Gerard Rozing is educatief auteur, onder andere voor Eigenwijzer, en lid van de vmbo-commissie van de VGN.

De interactieve laag bij de filmpjes op Eigenwijzer biedt leerlingen extra informatie als ze dat nodig hebben.

Op Eigenwijzer staan negentien infoblokken over Staatsinrichting en dertig infoblokken voor het Historisch Overzicht vanaf 1900. De infoblokken voor beide onderwerpen volgen de stofomschrijving van het eindexamenprogramma. Daarnaast is per infoblok beeldmateriaal beschikbaar van bijvoorbeeld de Schooltv-beeldbank, *Teleblik*, *Andere Tijden*, *In Europa*, *13 in de oorlog*, *Klokhuis* en *het Jeugdjournaal*. Doel van de infoblokken en het beeldmateriaal is de vmbo-leerlingen zelfstandig voor te bereiden op de twee eindexamenonderwerpen. Dit kan de leerling in de klas of thuis doen.

afbeeldingen, links en aanvullend audio- en video-materiaal.

Zo is aan het infoblok 'De Verzuiling' een clip van de Schooltv-beeldbank gekoppeld. Hierin denderd Peter Faber, als verteller met ADHD, door de laatste jaren van de negentiende eeuw. De leerlingen kunnen de interactieve laag uitschakelen en de clip zonder onderbreking bekijken. Als zij de interactieve laag wel gebruiken, dan verschijnt er tijdens het verhaal van Faber een begrip of naam in beeld. Als de leerling op het begrip of de naam van de persoon klikt, stopt het filmpje, het beeld wordt kleiner en er verschijnt onder het beeld een korte informatieve tekst. Na enkele seconden loopt het filmpje weer door. Op deze manier kan een leerling zelfstandig de video bekijken en, indien nodig, extra informatie oproepen.

Dit jaar had de site op de dag voor het vmbo-eindexamen geschiedenis 12.000 bezoekers. Een groot succes voor de makers van de site en een mooie stimulans om de leerlingen van goed lesmateriaal te blijven voorzien. ■

'Dit jaar had de site op de dag voor het vmbo-eindexamen geschiedenis 12.000 bezoekers'

Om dit doel te bereiken, bestaat de site uit duidelijke, informatieve teksten, niet te lang, maar ook niet te kort. Het is niet de bedoeling dat de site het boek vervangt. Voor de leerling moet de koppeling met de stofomschrijving duidelijk zijn: wat moet ik kennen en weten? En het beeldmateriaal moet informatief zijn, ondersteunend en verklarend.

Interactieve laag

Teksten kan men makkelijker op de lezer afstemmen dan beeldmateriaal. Daarom vindt er een zorgvuldige keuze plaats van het beeldmateriaal. Ondanks die zorgvuldigheid kan het zijn dat bepaalde onderdelen van dit materiaal vragen oproepen bij de leerlingen. Als zij thuis of in het computerlokaal zelfstandig aan het werk zijn, is de docent niet altijd beschikbaar om uitleg te geven. Daarom is de videostream voorzien van een transparante, interactieve laag. Leerlingen kunnen op objecten, personen en begrippen klikken en krijgen dan extra informatie, bijvoorbeeld in de vorm van tekst,

www.schooltv.nl/eigenwijzer/examengeschiedenisvmbo

Register op Kleio 2011

	nr	pag	down-loads		nr	pag	down-loads
Artikelen							
• Albring, Rolf. Symbolen van het kwaad. De Drie van Breda en de discussie rondom hun vrijlating	2	16-20		• Rijkeboer, Henk. Het erfgoed van Willem en Joan Blaeu. Nederlandse cartografie in de zestiende en zeventiende eeuw	5	4-9	ja
• Bange, Petty. Broeder Cadfael in actie. De historische roman als smaakmaker	1	4-9	ja	• Rijlaarsdam, Jet. Schoolhoofd te Schoonhoven. Openbaar lager onderwijs in de tweede helft van de negentiende eeuw	3	4-7	
• Brouwer, Aron en Wouters, Marthijn. Volkshelden of antihelden? Een kanttekening bij de nationalistische historiografie	5	12-15	ja	• Schuijt, Daan. Lichtend voorbeeld voor de Nederlandse journalistiek? De werkwijze van Rupert Murdoch en Eillert Meeter	6	23-26	
• Bruin, Renger de. Tegen de vrede! Utrecht en de vredesonderhandelingen in Munster	7	48-53		• Schuijt, Daan. Film in oorlogstijd. Onschuldig vermaak of politieke boodschap?	3	8-11	
• Burger, Christoph. Hoge bomen vangen veel wind. Vooroordelen over Maarten Luther	4	20-23		• Stoel, Rutger. Met wiskunde win je de oorlog. Maurits en de 'kunst van het oorlog voeren'	7	14-19	ja
• Drift, Ger van der. Het beeld als bron. De geïllustreerde tijdschriften als stiefkindje van historisch onderzoek	6	4-10		• Timmermans, Simone. Hitler onder een paardentram? Duitse geschiedenis in Nederlandse schoolboeken	5	30-33	ja
• Gijsenbergh, Joris. Een merkwaardige haat-liefde verhouding. De wisselwerking tussen politiek en media, 1918-1977	6	14-19		• Veen, Mirjam van. Een turbulent leven in een turbulente tijd. Johannes Calvijn: ketter, tiran of profeet?	4	56-59	
• Goudriaan, Koen. Geert Groote bracht mensen tot inkeer. Een kerkhervormer vóór de hervorming	4	41-45		• Verburg, Marja. Sluiten, niet sluiten, toch sluiten. Het Duitse kernenergiebeleid sinds 2002	5	24-28	
• Gramberg, Hans. Hongerige ijsberen en snijdende kou. De overwintering op Nova Zembla verbeeld	5	17-21		• Verhagen, Frans. Wat kan Nederland leren van Amerika? Integratie in de Verenigde Staten en Nederland vergeleken	3	24-27	
• Haan, Jaap de. Ware Vrijheid omringd door vorsten. De deductie van Johan de Witt	7	60-64		• Vree, Frank van. Door de ogen van de slachtoffers. De gevaren van een beperkt perspectief op de Tweede Wereldoorlog	2	4-9	
• Heerden, Kasper van. Captain America. Stripheld toont good old American values	2	12-14		Didactische artikelen			
• Henskens, Koen. Remember, remember... the fifth of November. Hoe een zeventiende-eeuwse terreuraanslag voortleeft in het heden	7	26-29		• Aardema, Arnoud. Rivaliteit in historische context. Historisch redeneren over Maurits en Oldenbarnevelt	7	20-23	ja
• Herwaarden, Jan van. Het is de hoogste wijsheid soms een dwaas te spelen. Lof der Zotheid van Desiderius Erasmus	4	34-37		• Boonstra, Robert. Nooit meer een saaie les? De opbrengsten en beperkingen van het digitale schoolbord	2	36-41	ja
• Hiebsch, Sabine. Het begin van de reformatie. Maarten Luther van monnik Martinus tot grote reformator	4	16-19		• Geugten, Tom van der. Koninkrijk in wereldoorlog. Lespakket over oorlog, dekolonisatie en oorlogserfgoed	2	44-46	
• Jong, Henk 't. Geen wc in de middeleeuwse stad? Onzin! Beeldvorming over de Middeleeuwen in het onderwijs	3	46-49	ja	• Hartman, Bert Jan. Blijf herinneren. Het Greijdanus organiseert Holocaust Memorial Day	3	41-43	
• Nissen, Peter. Terug naar hoe het begon. Kerkelijke reformaties in veelvoud	4	4-11		• Honing, Terence. Oriëntatiekennis opbouwen gaat niet vanzelf. Een vergelijking van een impliciete en een expliciete benadering	3	30-33	ja
• Onnekink, David. Opgezwollen moerasbewoners. Vijandbeelden en de Republiek in een tijd van vorsten (1660-1713)	7	41-45		• Kooij, Cees van der. Jongeren als verhalenvertellers van de toekomst. Het paboproject 'Wat zou ik doen, verzet dat niet verdwijnt'	5	44-46	
• Panhuysen, Luc. De hemel op aarde. Over Jan van Leiden en het Nieuwe Jeruzalem	4	24-28		• Kooij, Cees van der. Vertellen mag weer. Project Verhaal Centraal afgesloten	3	38-40	ja
• Peters, Ramses. Roomsche schapen of een wankele zuil? Katholieke verzuiling onder de loep	4	48-53		• Middelkoop, Daniël van. Wat zou jij beslissen? Levenschte dilemma's rond vrede en veiligheid	6	38-40	
• Proost, Jaap. Weer een dag overleefd. Vietnamveteraan Ed Nored zet zijn verhaal online	1	14-17					

Register op Kleio 2011

	nr	pag	down-loads		nr	pag	down-loads
- Onvlee, Sabien en Kruse, Sander. Maak van leerlingen geen (tijd)vakkenvullers - Oudheusden, Jan van. De Republiek in een tijd van vorsten. Kanttekeningen en een hulpmiddel bij de stofomschrijving - Patist, Jaap en Güven, Harun. Er is meer dan Europa. Betrek de culturele achtergrond van leerlingen bij het lesgeven - Smit, Jan-Wolter. De link tussen verleden en heden. Het digitale schoolbord - Wal, Simon van der. Plaatsen van herinnering. Een nieuwe impuls voor het geschiedenisonderwijs?	5	36-37					
	7	4-7	ja				
	3	21-23	ja				
	1	10-13	ja				
	3	34-37					
Centraal Examen				Kleioscoop			
- Berg, Joop van den. De N van 'niet weer hè'? Een persoonlijke noot over de N-termen vwo geschiedenis - Boom, Stefan. Inpakken en uitpakken. De havo- en vwo-geschiedenisexamens van 2011 - Koolmoes, Dennis, Vriesema, Ben en Steen, Nicole van der. Prima, maar nog niet perfect. De examens van 2011 - Kurstjens, Huub. 'Niet gemakkelijk, maar wel goed te doen.' De VMBO-examens van 2011 - VGN-bestuur. Centraal Examen Geschiedenis (nieuwe stijl)	7	34-36		- Hartgerink, Anny. Hartverscheurend Holocaustdrama in Parijs - Peters, Ramses. De ontmaskering van een CIA-agente. Politieke thriller over 'Plamegate' - Pols, Hans. The Eagle. Eer en vriendschap aan de rand van het Romeinse Rijk - Meijden, Bas van der. Saaie Luther-film biedt boeiend lesmateriaal - Steen, Nicole van der. Elizabeth: The Golden Age - Steen, Nicole van der. Good Night, and Good Luck	2	10-11	
	7	31-33			1	24-25	
	4	60-61			5	10-11	
	6	42-45			4	12-14	
	4	69			7	12-13	
					6	20-22	
Interviews				Boek van de maand (Uitgelezen)			
- Schuijt, Daan. Willekeurige sluipmoorden. Inger Schaap over de Silbertanne Aktion - Schuijt, Daan. Beelden van tijd. Proefschrift Arie Wilschut toont belang beelden aan - Steen, van der, Nicole en Pols, Hans. Vaderlandretoriek in zeventiende-eeuwse pamfletten. Interview met Ingmar Vroomen	2	26-30		- Boonstra, Robert. De vinger op de zere plek. Joggli Meihuizen over de advocatuur in de oorlog. Over: Joggli Meihuizen, Smalle marges, De Nederlandse advocatuur in de Tweede Wereldoorlog - Drift, Ger van der. De eigenzinnige kijk van Blockmans op de Lage Landen. Over: Wim Blockmans, Het land dat niet bestond. - Drift, Ger van der. Bewondering van overzee. Over: Lisa Jardine, Gedeelde weelde. - Drift, Ger van der. Zeven kilo papier, maar geen moment spijt. Over: Dairmaid McCullogh, De geschiedenis van het christendom - Drift, Ger van der. Afdalen in Mao's inferno. De geschiedenis van een kunstmatige hongersnood. Over: Frank Dikötter, Mao's massamoord. - Pols, Hans. Veertien miljoen verhalen. Over: Timothy Snyder, Bloedlanden. - Schuijt, Daan. Keynes, briljante man met een speelse geest. Boeiende biografie over invloedrijke econoom. Over: Peter Clarcke, Keynes – de biografie	2	34-35	
	4	38-40			1	18-19	
	7	8-11			3	44-45	
					4	62-63	
					7	56-58	
					5	34-35	
					6	36-37	
Kleio in de klas				Museumnieuws			
- Boonstra, Robert. Een beetje magie in de klas. Docent tovert een ei uit het digibord - Elgershuizen, Susanne en Peters, Ramses. Heilige Antonius, beste vrind, maak dat ik mijn pen weer vind! Katholiek geloof in het dagelijks leven - Goeij, Carel de. Zoo staan de zaken! De Tweede Wereldoorlog uit de krant - Leur, Tessa de. FeodaliWAT? Hoe een brugklas het leenstelsel leert begrijpen - Schuijt, Daan. Tableau vivant. Levendige beelden in historische context	1	26-27	ja	- Hartgerink, Anny. Beleef de Slag om Arnhem. Airborne Museum 'Hartenstein' in Oosterbeek - Hartgerink, Anny. 'Ynnicheit en stilliciteit'. De Moderne Devotie in Zwolle - Noordstrand, Joke. Archeologie in Nederland. Rijksmuseum van Oudheden in Leiden opent vernieuwde vleugel - Noordstrand, Joke. 'Ús Ferlosser'. Museum Ferdinand Domela Nieuwenhuis in Heerenveen	2	21-23	
	4	54-55	ja		6	46-47	
	2	32-33	ja		1	21-23	
	5	22-23			5	40-43	
	3	56-57					

Register op Kleio 2011

	nr	pag	down-loads		nr	pag	down-loads
- Peters, Ramses. Wat onder de grond lag, komt weer tot leven. Archeologisch materiaal in educatieve activiteiten van Museum het Valkhof - Pols, Hans. Hoe Maurits de oorlog veranderde. Maurits en de Tachtigjarige Oorlog in het Legermuseum in Delft - Pols, Hans. Nostalgie voor kijkbuiskinderen. Beeld en Geluid in Hilversum - Pols, Hans. Twee schuilkerken in Den Haag. De oud-katholieke H.H. Jacobus en Augustinuskerk				Recensies*			
				Algemeen			
				- Onrust, Ger Jan. Marc Verhaegen en Jan Kragt, De vliegende Hollander. Het VOC-complot (2008), Strijd om New York (2009), V-bommen op Antwerpen (2010), Vincent van Gogh. De worsteling van een kunstenaar (2010) - Vriesema, Ben. J.J. Norwich, De pausen. Een geschiedenis			
				Tijd van Grieken en Romeinen			
				- Noordstrand, Joke. Herman Clerix, 1000 jaar Kelten - Onrust, Ger Jan. Penny Clarke, Op avontuur in het verleden. Het verhaal van de mummies - Onrust, Ger Jan. Jane Bingham, De oude Olympische Spelen - Vriesema, Ben. Fik Meijer, Lessen uit Rome			
				Tijd van Monniken en Ridders			
				Jong, Bert Thijs de. F. Tang, De middeleeuwen in een notendop			
				Tijd van Steden en Staten			
				Onrust, Ger Jan. Bert Koene, Goede luiden en gemene onderzaten. Assendelft vanaf zijn ontstaan tot de nadagen van de Gouden Eeuw			
				Tijd van Ontdekkers en Hervormers			
				- Oudheusden Jan van. J.J. Woltjer, Op weg naar de tachtig jaar oorlog. Het verhaal van de eeuw waarin ons land ontstond - Onrust, Ger Jan. Piet Emmer, Henk den Heijer, Louis Sicking (red), Atlantisch avontuur. De Lage Landen, Frankrijk en de expansie naar het westen, 1500-1800 - Pols, Hans. F. van Lieburg, Een eiland na de reformatie. Schouwenduiveland 1572-1700			
Column							
- Gameren, Edith van. Handhaven met Hitler - Gameren, Edith van. Kleio, onze chi-meid - Gameren, Edith van. Vroeger zal alles beter worden - Gameren, Edith van. Duiveltjes							
Het lokaal van...							
- Groot, Annemiek de. Kleiolokaal van... Ina Beltman - Riel, Marieke van. Kleiolokaal van... Arno van Gils - Riel, Marieke van. Kleiolokaal van... Renate van der Linde - Riel, Marieke van. Kleiolokaal van... Paul Brans							
...en de geschiedenis							
- Vriesema, Ben. Ed van Thijn ...en de geschiedenis - Vriesema, Ben. Carla van Bortel ...en de geschiedenis - Vriesema, Ben. Kars Veling ...en de geschiedenis - Vriesema, Ben. Anton van Hooff ...en de geschiedenis - Vriesema, Ben. Jan Marijnissen ...en de geschiedenis - Vriesema, Ben. Ad van Liempt ...en de geschiedenis - Vriesema, Ben. Chris van der Heijden ...en de geschiedenis							
VGN-nieuws							
- Kooij, Cees van der. Kansen voor kennis. Paboconferentie kennisbases - Pijpker, Harrie. Gerard Rozing, Joop de Vries. Geschiedenisdidactiek voor het VMBO. Verslag van een studiedag							

* Sommige boeken gaan over meerdere tijdvakken

Register op Kleio 2011

	nr	pag	down-loads		nr	pag	down-loads
Tijd van Burgers en Stoommachines				- Onrust, Ger Jan. Miriam Sluis, Een koloniale speeltuin. De Antillen achter de schermen - Peters, Ramses. J.C. Kennedy, Bezielende verbanden. Gedachten over religie, politiek en maatschappij in het moderne Nederland - Thijn, Ed van. Maarten van Riel, Zaterdagmiddagrevolutie, portret van de Rode Jeugd, en Henk van Osch, Bram Peper, Man van contrasten - Vriesema, Ben. Fik Meijer, De Middellandse Zee. Een persoonlijke geschiedenis	4	65	
Onrust, Ger Jan. Wilfried Uitterhoeve, Koning, keizer, admiraal. 1810 de ondergang van het koninkrijk Holland	1	37		5	51		
Pols, Hans. Auke van der Woud, Koninkrijk vol sloppen. Achterbuurten en vuil in de negentiende eeuw	4	64					
Vriesema, Ben. Orlando Figes, De Krimoorlog of de vernedering van Rusland	4	67		1	35-36		
Tijd van Wereldoorlogen					1	34-35	
Geugten, Tom van der. Esther Captain en Guno Jones, Oorlogserfgoed overzee. De erfenis van de Tweede Wereldoorlog in Aruba, Curacao, Indonesië en Suriname	2	50					
Kool, Dennis de. Len Smith, In de vuurlinie. Oorlogsdagboek van Len Smith 1914-1918	2	48-49					
Noordstrand, Joke. Hans Ulrich, Wie was Anne Frank?	2	47					
Oudheusden, Jan van. Laurence Rees, Een tijd van duisternis. De Tweede Wereldoorlog door de ogen van daders en slachtoffers	2	49					
Oudheusden, Jan van. Max Cahen, Ik heb dit alles opgeschreven... Vught-Auschwitz-Vught	3	54					
Pols, Hans. John Lanchester, De kapitale crisis. De ondergang van de wereldeconomie. En: Crisis, themanummer van Holland, Historisch Tijdschrift.	3	53-54					
Steen, Nicole van der. Jürg Amann, De Commandant	7	68-69					
Vriesema, Ben. Josje Damsma en Erik Schumacher, 'Hier woont een NSB-er'. Nationaal-socialisten in bezet Amsterdam	3	52-53					
Vriesema, Ben. W. Melching en M. Stuivinga (red), Joseph Goebbels. Hitlers spindoctor. Een selectie uit de dagboeken 1933-1945	5	50-51					
Vriesema, Ben. Koen Koch, Een kleine geschiedenis van de Grote Oorlog 1914-1918	3	51-52					
Tijd van Televisie en Computer							
Hartgerink, Anny. Stijn Fens, Vaticanië. De geheimen van de paus	6	49					
Noordstrand, Joke. Robert D. Kaplan, Moesson, de Indische Oceaan en de toekomstige grootmachten	6	51					
Onrust, Ger Jan. Joe Sacco, Gaze 1956. In de marge van de geschiedenis	6	50-51					